

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / *Received*: 23.02.2019 • Kabul Tarihi / *Accepted*:19.03.2019

**Türkiye'deki Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının
CAMELS Performans Değerleme Sistemi İle İncelenmesi
(2008-2017)**

Eda DİZGİL

Doktora Öğrencisi

Gaziantep Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe ve Finans Bilim Dalı

ORCID Numarası:0000-0001-9164-2161

Mail: dizgileda@gmail.com

Öz

CAMELS banka performanslarının uzaktan gözetim şeklinde denetlenmesini sağlayan bir performans değerlendirme sistemidir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki mevduat bankalarının performanslarını CAMELS performans değerlendirme sistemi yardımıyla analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda ilgili bankaların 2009-2017 yılları arasındaki verileri kullanılarak karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. Analiz sonucunda incelenen bankalar içerisinde en iyi performansı sergileyen bankalar; Ziraat Bankası, Halk Bankası, Ada Bank, Ak Bank, Garanti Bankası, Arap Türk, Citibank ve Deutsch Bank olmuştur. 2008 krizinin bankalar üzerindeki etkisine bakıldığında yabancı bankalar krizden en az etkilenen grup olurken, diğer iki grupta yer alan bankalardan kamusal sermayeli mevduat bankalarının özel sermayeli bankalara kıyasla krizden daha az etkilendiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Performans Değerleme, CAMELS, Uzaktan Gözetim Sistemi, Bankacılık

CAMELS Performance Evaluation System of Financial Performance of Deposit Banks in Turkey with Investigation (2008-2017)

Abstract

CAMELS is a performance appraisal system that allows monitoring of bank performances via remote surveillance. CAMELS The aim of this study is to analyze the performance of commercial banks in Turkey with the help of performance appraisal system. For this purpose, a comparative analysis was made by using the data of the banks between 2009-2017. The banks performing the best performance among the banks examined as a result of the analysis; Ziraat Bank, Halk Bank, Ada Bank, Ak Bank, Garanti Bank, Araptürk, Citibank and Deutsch Bank. Looking at the impact of the 2008 crisis on banks, foreign banks were the least affected by the crisis, while the banks with the other two banks were less affected by the crisis compared to the private banks.

Keywords: Performance Appraisal, CAMELS, Remote Surveillance Bystem, Banking

GİRİŞ

Bankalar finansal sistemin temel yapı taşlarından birisidir. Bankacılık sektöründe oluşan olumlu ve olumsuz durumlar doğrudan reel piyasalara yansımakta ve burada faaliyet gösteren sektörleri etkileyebilmektedir. Türkiye'de 2001 yılında yaşanan finansal kriz bu durumun daha net bir göstergesidir. Bu sebeple bu gibi krizlerden etkilenmemek için bankaların performansları sürekli olarak takip edilmeli ve bankaların finansman politikalarının sağlam temellere dayanmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.

Finans sektörünün temeli olan bankacılık sektörü, finansal liberalleşme sonrasında çeşitli krizlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu süreçte bankacılık sektöründe üç farklı kriz dönemi dikkat çekmiştir. Bunlar 1994, 2000 ile 2011 krizleridir. 1980'lerde başlayan liberalleşme hareketleri sonucunda finansal piyasalarda birçok değişiklikler yaşanmıştır. Ancak bu değişiklikler ekonomide makro kırılma düzeyini arttırdığı için 1994 Finansal Krizi ortaya çıkmıştır. Bu kriz Türk finansal sistemine duyulan güveni önemli ölçüde zedelemiştir. Krizin devlete maliyeti de oldukça yüksek olmuş, krizin sebebiyet verdiği olumsuzlukları azaltmak amacıyla Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu mevduat sigortasını yüzde yüze kadar artırmıştır. Bunun sonucunda sektöre duyulan güven yeniden artmış ve 1994 krizinin bir yıl sonrasında 1999 yılına kadar banka sayısında önemli ölçüde artış görülmüştür. 1999 yılından sonra bu iyiye gidiş, ters yöne dönmeye başlamış ve finansal sistemde yeni sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Bu sıkıntılar zaten kırılma olan Türkiye finansal sisteminde yeni bir ekonomik krizin patlak vermesine neden olmuştur. 1999 yılından sonra 22 Kasım 2000'de sistem kaynaklı bir finansal kriz patlak vermiştir. Bu krizde bankaların açık pozisyonlarını kapatmak istemeleri kamu ve özel kesimde faaliyet gösteren bankaların borçlanma telaşına girmelerine sebep olmuştur. Buna ek olarak Türkiye'nin dış borçlanma risk primindeki artış bankaların dış borç bulmalarını zorlaştırmıştır. Bankaların likidite ihtiyaçlarında meydana gelen bu hızlı yükseliş sonucunda bankalar yüksek faizle likidite arayışına girmiş döviz talepleri artmış ve yabancı bankalar hazine kâğıtlarını hızla satarak Türkiye'den hızla uzaklaşmaya başlamıştır (Karaçor, 2006: 387; Bahar □ Erdoğan, 2011:12). Bankacılık sisteminde yaşanan bu sorunların yanı sıra bir de 1999 yılında IMF ile imzalanan stand by antlaşması dâhilinde uygulamaya konulan istikrar ve enflasyonun düşürülmesi amacıyla hazırlanan programın başarılı olamaması programa olan güveni hızla sarsmış ve ekonomik krize gidiş sürecini daha da hızlandırmış ve bu olaylar sonucunda ise Kasım 2000 krizi ortaya çıkmıştır. Bu krizden sonra zaten hassas olan finansal piyasalar cumhurbaşkanı ve başbakan arasında yaşanan siyasal kriz ortamının spekülasyon etkisi ile alt üst olmuş ve yeni bir kriz daha meydana gelmiştir. Bu kriz 2001 finansal krizidir. 2001 krizinin etkileri de yine çok büyük olmuş ve kriz sonrasında Türkiye'deki banka sayısı önemli ölçüde azalmıştır. 2001 krizinden sonra ekonomik ve finansal istikrarı koruma politikasını sürdüren Türkiye yurt dışındaki birçok firma ve banka

tarafından ilgi çekici hale gelmiştir. (Süer, 2008: 136-137; Kandemir & Arıcı Demirel, 2013: 62). Yabancı yatırımcıların, yerli bankaların hisselerini satın almasıyla ortaya çıkan yabancı sermayeli Türk bankalarının sayısında da finansal istikrar arttıkça artış görülmüştür. Bu krizlerden sonra 2007 yılında Amerika'da finans sektöründe başlayan daha sonra diğer sektörlerle yayılan bir kriz daha ortaya çıkmıştır. Bu kriz ABD'de konut sektöründe ortaya çıkan Mortgage krizidir. Ancak Mortgage krizi sadece Amerikan konut sektöründe ortaya çıkmış olsa da kısa sürede dünyada birçok ülkeyi etkisi altına almıştır. Bu süreç içerisinde Mortgage krizi daha sonra likidite krizine dönüşmüş ve finans piyasalarından sonra reel sektörü de etkisi altına almıştır. Krizi kontrol altında tutabilmek amacıyla ABD öncülüğünde diğer batılı ülkeler trilyonlarca dolar fonu piyasaya sürerek piyasayı rahatlatmaya çalışmıştır (Bedirhanoglu,2009:1). Krizin en önemli nedeni ise likidite bolluğu karşısında verilen özensiz kredilerdir.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de faaliyet gösteren bankaların (katılım bankaları hariç) performanslarının CAMELS performans değerlendirme sistemi yardımıyla analiz edilerek bankaların risk düzeylerini tespit etmektir. Analiz dönemi olarak 2008-2017 verileri kullanılmıştır. 2008 yılı çalışmaya dâhil edilerek bu yılda yaşanan küresel ekonomik krizin bankalar üzerinde yarattığı etkiyi görmek amaçlanmıştır. Analiz sonuçlarına ilişkin detaylı bilgi çalışmanın sonuç kısmında yer almaktadır.

Bu çalışmanın literatürde yapılan diğer çalışmalardan farkı hem Türkiye'de faaliyette bulunan katılım bankaları haricinde tüm bankaları içermesi hem çalışmanın zaman boyutunun güncel olması hem de incelenen bankaların Camels notlarının ayrı ayrı bankalar bazında incelenmiş olmasıdır. Literatürde bu kadar detaylı inceleme yapılmış çalışma bulunmamaktadır. Bu açıdan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

LİTARATÜR

CAMELS sistemi ile bankaların finansal durumlarının tespit edilmesine yönelik olarak hem yurt içinde hem de yurt dışında çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir;

Türker Kaya (2001), bankacılık sektöründe CAMELS analizinin uygulanmasına yönelik olarak yapılan çalışmada 1997 ve 2000 yıllarına ait veriler kullanılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda, CAMELS analizinde kullanılan değerlerin 2000 yılında 1997 yılına göre daha kötüye gittiği belirlenmiştir. Aktif büyüklüğü açısından küçük bankaların 1997 de daha iyi performans gösterdikleri tespit edilmiştir. Ancak bu durumun 2000 yılında tam tersi olduğu yani büyük bankaların daha iyi performans gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sakarya (2010), yazar çalışmasında hisseleri İMKB'de işlem gören yerli ve yabancı sermayeli bankaların performansları CAMELS derecelendirme sistemi

kullanılarak analiz etmiştir. Bu çalışmada yazarın esas amacı Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların gösterdiği gelişme seyrini göz önünde bulundurarak hisseleri borsada işlem gören yerli ve yabancı sermayeli bankaların finansal performanslarını analiz etmektir. Yapılan çalışma sonucunda yerli ve yabancı bankaların sermaye yeterliliği birbirine yakın bulunmuştur. Varlık kalitesi açısından ise yabancı sermayeli bankaların daha iyi durumda oldukları tespit edilmiştir. Yönetim kalitesi notuna göre yerli ve yabancı bankaların oranları hemen hemen birbirine eşit çıkmıştır. Kazançlar açısından ise yerli sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalara göre oranlarının daha iyi olduğu belirlenmiştir: Likiditeye göre yerli bankaların oranları yabancı bankalara oranla daha iyi olurken piyasa riski açısından yabancı sermayeli bankaların yerli bankalara kıyasla daha duyarlı oldukları sonucuna varılmıştır.

Christopoulos, Mylonakis & Diktapanidi (2011), merkezi ABD'nin New York kentinde bulunan Lehman Brothers yatırım bankasının 2003-2007 yıllarına ait verilerini kullanarak bankanın bu yıllardaki performansını Camels performans değerlendirme yöntemi aracılığıyla ölçmüşlerdir. Analiz sonucunda yazarlar bankada kötü ve şüpheli kredi yönetiminin bulunduğunu tespit etmişlerdir.

Roman & Şargu (2013), çalışmada yazarlar Romanya'da faaliyette bulunan 15 bankanın performansını Camels analizi yardımıyla incelemişlerdir. Yapılan analiz sonucunda incelenen bankalar içerisinde en büyük olan bankanın likidite notu hariç diğer notları oldukça yüksek olarak tespit edilmiştir. Diğer bankalarının Camels notlarının ise değişiklik gösterdiği belirlenmiştir

Aytekin & Sakarya (2013) BİST'de hisseleri işlem gören mevduat bankalarının 2001-2008 finansal krizi çerçevesinde performanslarının değerlendirmek için Camels analizi yöntemini kullanarak bir çalışma yapmışlardır. Yaptıkları analiz sonucunda şu bulguları elde etmişlerdir; mevduat bankalarının Camels puanlarının yerel ve küresel kriz dönemlerde dalgalanma gösterdiğini tespit etmişlerdir.

Kandemir & Demirel Arıcı (2013) Mevduat bankalarını mülkiyet yapılarına göre gruplandıran yazarlar, 2001 bankacılık krizi sonrası dönem ile kriz döneminde bankaların performanslarını CAMELS performans değerlendirme yöntemini kullanarak analiz etmiş ve karşılaştırmışlardır. Araştırma sonucuna göre, 2001 bankacılık krizi sonrasında bankaların yüksek sermaye yeterliliğine sahip olduklarını ve krizlere karşı daha temkinli ve hazırlıklı olduklarını tespit etmişlerdir. Çalışmada kullanılan veri setinin dönemi 2001-2010 dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde yabancı sermayeli bankaların yönetim kalitesi ve aktif kalitesi açısından diğerlerinden daha iyi oldukları tespit edilmiştir.

Gupta (2014), Camels analizini kullanarak Hindistan'daki kamu bankalarının performanslarını analiz etmiştir. Analiz sonucunda bankaların performanslarının birbirinden farklı olduğu görülmüştür. Camels notu düşük olan bankaların

istenen seviyeye ulaşmaları için performanslarını artırmaları gerektiği vurgulanmıştır.

Ege, Topaloğlu & Karakozak (2015), kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının finansal performanslarının incelendiği bu çalışmada yazarlar CAMELS performans değerlendirme yöntemini kullanarak bankaların finansal performanslarını analiz etmişlerdir. Çalışmada kullanılan veri seti 2001-2010 dönemini kapsamaktadır. Yapılan çalışma sonunda sermaye yeterliliği, piyasa risklerine karşı duyarlılık ve yönetim yeterliliği kriterlerine göre kamu sermayeli bankaların özel sermayeli bankalardan daha iyi performans gösterdiği tespit edilmiştir. Karlılık açısından bakıldığında ise özel sermayeli bankaların kamu bankalarından daha iyi durumda olduğu, likidite ve aktif kalitesi açısından ise yabancı sermayeli bankaların diğer bankalardan daha iyi performans gösterdiği belirlenmiştir.

Gümüş & Nalbantlıoğlu (2015), bankaları yerli, yabancı, kamu, özel sermayeli bankalar olarak 4 gruba ayırarak yaptıkları çalışmalarda bankaların performanslarını CAMELS derecelendirme sistemi yardımıyla analiz etmişlerdir. Çalışmada bankaların 2002-2013 yıllarına ait verilerinden yararlanılmışlardır. Analiz sonucunda yerli özel sermayeli bankaların yönetim kalitesi ve karlılık açısından oldukça iyi durumda olduğu tespit edilirken bu bankaları 2001 krizi sonrası güçlü sermaye yapıları ve düzgün aktifleri ile kamu bankaları takip etmiştir. Son yıllarda yabancı sermayeli bankalar ise bu bankaların tam tersi bir görüntü çizmiştir. Analizde yer alan bir diğer banka türü olan katılım bankalarının ise faizsiz bankacılık ürünlerini kullanmaları nedeniyle sermayelerinin diğer bankalara göre yetersiz kaldığı belirlenmiştir.

Arabacı (2016), küresel krizin “Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri” adlı çalışmasında 2007 yılında ABD’de başlayan küresel ekonomik krizin Türk Bankacılık Sektörünü önemli ölçüde etkilediği ancak Türk Bankacılık Sektörünün 2001 krizi sonrası geçirdiği kapsamlı değişim sayesinde ekonomisi benzer ülkelere göre krizi daha çabuk atlattığını ifade etmiştir.

Karakoçar vd., (2017), çalışmalarında Türkiye’deki bankaların 2003-2015 yılları arasındaki verileri kullanılarak CAMELS performans değerlendirme modeli yardımıyla performanslarını analiz etmişlerdir. Analiz sonucunda özel bankaların yönetim kalitesi, sermaye yeterliliği ve aktif yeterliliği açısından iyi durumda olduğu tespit edilirken kazanç ve likidite açısından yeterli olmadıkları belirlenmiştir. Kamu bankalarının ise piyasa riskleri karşısında daha duyarlı olduğu tespit edilmiştir. Kamu bankalarının özel bankalardan sermaye yeterliliği açısından daha iyi olduğu ifade edilmiştir. Kamu bankalarının 2003-2015 yıllarında daha kazançlı olduklarını belirtmişlerdir.

Ahmedov & Memedov (2017) , Azerbaycan bankacılık sektöründe yer alan bankaların performanslarını CAMELS performans değerlendirme modelini kullanarak analiz etmişlerdir. Çalışmada ilk olarak Azerbaycan bankacılık

sektöründe faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının yer aldığı 2010-2014 yıllarını kapsayan bir performans endeksi oluşturmuşlardır. Daha sonra ise yerli sermayeli bankaların dezenflasyon sürecinde gösterdikleri performans araştırılmıştır. Analiz dönemlerinde bankaların aktif kalitesinde bir düşüş yaşandığı görülmüştür. Yönetim yeterliliği açısından yabancı sermayeli bankaların müşterilerinden kredi alımında 2014 yılı dışında zorlukla karşılaşmadıkları tespit edilmiştir.

Gündoğdu (2017) Türkiye’nin en büyük 10 mevduat bankasının finansal performanslarını CAMELS yöntemi aracılığıyla ölçmüştür. Çalışmada kullanılan veri seti ise 2005-2015 yıllarını kapsayan bir veri setidir. Bu çalışmada ise yazarın asıl amacı 2008 küresel finansal krizinin bankaların performansı üzerine etkisini ölçmektir. Yapılan analiz sonucunda Akbank, Garanti Bankası, Ziraat Bankası, Halk Bankası, İş Bankası ve Vakıflar Bankası’nın performans göstergelerinin son derece iyi olduğu tespit edilirken Finansbank, Denizbank, TEB, Yapı Kredi Bankasının performanslarının ise bu bankaların tam tersi bir performans gösterdikleri ifade edilmiştir.

UYGULAMA

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu araştırmanın amacı Türk Bankacılık Sektöründe faaliyet gösteren bankaların performanslarını CAMELS performans değerlendirme yöntemini kullanarak analiz etmektir. Çalışmada bankaların 2008-2017 yılları arasındaki verileri kullanılmıştır. Çalışmada yer alan bankalar üç gruba ayrılmıştır. Bankaları bu şekilde gruplandırılmasındaki amaç bankaların performanslarını karşılaştırmalı olarak incelemektir. Çalışmada yer alan bankalara ilişkin bilgiler Türkiye Bankalar Birliğinin internet sitesinden temin edilmiştir. Çalışmada incelenen bankaların listesi Tablo: 1 de yer almaktadır.

Tablo1: Çalışmaya Konu Olan Bankaların Listesi

Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	Türkiye’de Kurulmuş Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş	Ada Bank A.Ş	Arap Türk Bankası A.Ş
Türkiye Halk Bankası A.Ş	Akbank A.Ş	Citibank A.Ş
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	Alternatif Bank A.Ş	Denizbank A.Ş
	Anadolu Bank A.Ş	Deutsche Bank A.Ş
	Şekerbank A.Ş	Eurobank Tekfen A.Ş
	Turkish Bank. A.Ş	HSCB Bank A.Ş
	Türk Ekonomi Bankası A.Ş	ING Banka A.Ş
	Türkiye Garanti Bankası A.Ş	Turkland Bank A.Ş
	Türkiye İş Bankası A.Ş	Finans Bank A.Ş

Araştırmada kullanılan veri seti 2008-2017 yılları arasındaki bankaların mali ve finansal oranlarından oluşmaktadır. Çalışmaya 2008 yılından başlanmasındaki amaç bankaların kriz sonrası durumlarını incelemek ve her üç kategoride yer alan bankaların krizden ne derece etkilendiğini tespit etmektir.

Araştırmanın Kısıtları

Bütün ampirik çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da bazı kısıtlar mevcuttur. Çalışmada yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular sadece çalışmanın kapsadığı dönem hakkında bilgi vermektedir. Bu sonuçlara göre sonraki dönemler yorumlanamamaktadır. Yani çalışmadan elde edilen bulgular bankaların sadece 2008-2017 yılları hakkında bilgi verir.

Araştırmanın Yöntemi

CAMELS Analizi

CAMELS performans değerlendirme sistemi literatürde 5'li bir ölçek sistemi olarak kullanılmaktadır. Bu sistemde bankaların finansal rasyoları kullanılarak başarı performanslarına göre 1 ile 5 arasında değerler verilmektedir. Bu ölçeğe göre performans düzeyi en iyi olan bankalara 1 değeri verilirken performans değeri en kötü olan firmalara ise 5 verilmektedir. Bütün birleşenler tek tek hesaplandıktan sonra bu sonucun ağırlıklı ortalaması alınarak bir CAMELS notu hesaplanmaktadır. Burada yapılan değerlendirmede ağırlıklar tamamen çalışmaya yapan kişinin kendi kişisel görüşüne bırakılmıştır. Çalışmaya yapan kişi bu ağırlıkları hesaplarırken bankanın özelliklerini dikkate almalıdır. Finansal oranların ağırlıklarını buna göre hesaplamalıdır. Birden beşe kadar olan CAMELS notlarının anlamı ise aşağıda yer almaktadır;

- 1 notu bankanın her açıdan güçlü olduğu anlamına gelir. (Bankanın Camels notunu oluşturan her birleşen için notu 1 ya da 2 olmalıdır.)
- 2 notu bankanın genel itibari ile güçlü olduğunu ifade etmektedir. (Her birleşenin değeri 3' den kötü olmamalıdır.)
- 3 notu bankanın performansının tatmin edici düzeyde olmadığını ifade eder. Herhangi bir şokla karşılaşma durumunda bankanın dayanma düzeyinin düşük olduğunu gösterir.
- 4 notu bankanın ciddi problemleri bulunduğunu ve genel itibari ile performansının kötü olduğunu ifade eder.
- 5 notu bankanın finansal ve yönetsel açıdan büyük sorunlarının bulunduğunu ve iflas etme riskinin bulunduğunu ifade etmektedir..

CAMELS Değişkenlerinin İçeriği

C (Capital) Sermaye Yeterliliği; Sermaye yeterliliği değişkeni değerlendirilirken öncelikte miktar ve kalite hususuna dikkat edilmelidir. Sermaye yeterliliği değişkeninin değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken kriterlerden bazıları şunlardır;

- Öncelikle bankaların büyüklüğüne bağlı olarak finansal durumları değerlendirilir.
- Acil durumlarda ihtiyaca göre ortaya çıkabilecek ek sermaye ihtiyacı olması durumunda mevcut kaynakların yeterli olup olmadığına bakılır.
- Riskli varlıklar hususunda değerlendirme yapılmalıdır. Bu doğrultuda risklere karşı gerekli önlemlerin alınıp alınmadığına bakılmalıdır. Bu varlıkların yeniden değerlendirme koşullarına dikkat edilmelidir.
- Bankanın bilanço yapısında bulunan varlıklar risk durumlarına göre gruplanmalıdır.
- Bilanço dışı yapılan işlemlerde ortaya çıkabilecek risk hususlarına ilişkin değerlendirilmeler yapılmalıdır.
- Bankanın karlılık göstergelerine bakılmalıdır.
- Bankanın geleceğe yönelik büyüme planları değerlendirilmelidir.
- Dağıtılmamış karları varsa bunların ne kadar büyük olduğuna bakılmalıdır.
- Bankanın sermaye piyasasında yer alıp almadığına ve sermaye piyasası kaynaklarını kullanıp kullanmadığına bakılmalıdır.

A (Asset) Varlık Kalitesi; Bu değişken banka portföylerinin kalitesi, riski ve uzun vadeli varlık verimliliğinin değerlendirilmesini ifade eder. Varlık kalitesi değişkeni değerlendirilirken dikkate alınması gereken kriterler şunlardır;

- Bankanın kredi kullandırmada etkinlik ve verimliliğini değerlendirilmesi ve bu hususla ilgili olarak risk değerlendirmelerin yapıp yapılmadığı ve gerekli önlemlerin alınıp alınmadığının dikkatle incelenmesi gerekir.
- Varlık kalemleri içerisinde yer alan sorunlu varlıkların araştırılması, izlenmesi ve bankanın sorunlu varlık yönetiminde başarısının değerlendirilmesi gereklidir.
- Kredi risklerine ayrılan karşılıkların durumu ve olası zararlara karşı karşılık ayrılıp ayrılmadığına bakılmalıdır.
- Kredi risk seviyesinin değerlendirilmesi, bilanço dışı işlemlerde verilen teminatlar ve kullanılan türev ürünlerle ilgili gerekli araştırmalar yapılmalıdır.

- Bankanın kredi ve yatırımlarına ilişkin portföyleri değerlendirilmelidir.
- Bankanın yönetim bilgi sistemi ve iç kontrol sisteminin durumu incelenmelidir.
- Bankanın varlıkları içerisinde yer alan sorunlu varlık tahsilatındaki başarı düzeyine bakılmalıdır.

M Management Yönetim Kalitesi; Bu değişken bankaların yönetiminin başarı seviyesini ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu değişkene ilişkin dikkate alınması gereken kriterler ise şunlardır;

- Bankaların genel başarı seviyesi ve risk alma derecelerine bakılmalıdır.
- Yönetim kurulunun, üst kademe yönetimin, faaliyet risklerini kontrol etme kapasiteleri bu konuda uyguladıkları stratejiler, sektördeki gelişim ve değişimleri takip edebilme kapasiteleri incelenmelidir.
- İç kontrol sisteminin yeterli olup olmadığı değerlendirilmelidir.
- Yönetim bilgi sistemi ve risk yönetim sisteminin yapısının yeterli büyüklükte olup olmadığına bakılmalıdır.
- Yapılan işlerin yazılı hukuk kurullarına uygunluğu incelenmelidir.
- Üst yönetim ve yönetim kurulunda otorite dağılımı seviyesi, yönetim kalitesi gibi hususlar dikkate alınmalıdır.

E (Earning) Kazançlar; Bankanın karlılık düzeyini gösteren değişkendir. Bu değişkenin ölçülmesinde dikkate alınması gereken kriterlerden bazıları ise şunlardır;

- Bankanın kazanç durumu istikrarlı mı yoksa belli bir trende bağlı olarak mı değişiyor?
- Dağıtılmamış karlar banka için yeterli miktarda sermaye ihtiyacını karşılıyor mu?
- Elde edilen kazançların nerelerden elde edildiğine ve bu kazançların yeterlilik seviyesine bakılmalıdır.
- Bütçe sistemi ve yönetim bilgi sistemleri arasındaki ilişkilerin durumu incelenmelidir.
- Varlıkların hangi alanlarda yoğunlaştığına dikkat edilmelidir.
- Karşılık ayırma ve yeniden değerlendirme sistemine bakılmalıdır.
- Kazançlar piyasa riski açısından da değerlendirilmelidir.

L (Liquidity) Likidite Durumu; Bankanın nakit pozisyonu ve nakde dönüş kabiliyetinin durumunu gösteren bir değişkendir. Bu değişkenin tespitinde dikkate alınacak kriterler ise şunlardır;

- Likidite kaynaklarının günümüz ve gelecek açısından değerlendirilmesi yapılmalıdır.
- Para ve fon piyasalarına ulaşma imkânına bakılmalıdır.
- Mevcut fon kaynaklarını değiştirebilme kapasitesi incelenmelidir.
- Vadesi kısa ve volatilitesi yüksek fonlara bağımlılık düzeyine bakılmalıdır.
- Bankanın sahip olduğu mevduatların gelişimi ve düzenliliği incelenmelidir.
- Varlıkların likidite durumu gözden geçirilmelidir.
- Bankanın uyguladığı likidite stratejilerine bakılmalıdır.

S (Sensitivity to market risk) Piyasa riskine duyarlılık; Bu değişken bankanın sahip olduğu her çeşit hammadde, döviz, gayrimenkul fiyatlarında ve faiz oranlarında beklemeyen olumsuz sert değişimlere karşı bankanın sahip olduğu risk yönetim yeteneğini göstermektedir. Bu değişkenin tespitinde dikkate alınacak kriterler;

- Bankanın elde ettiği kazançların ve sermayesinin piyasadaki risklere ve değişimlere karşı duyarlılığı incelenmelidir.
- Banka yönetiminin piyasa riskini tespit etme başarısına bakılmalıdır.
- Ticari olmayan işlemlerde karşılaşılan risklerin yapısı incelenmelidir.
- Ticaret ve dövizli işlemlerde ortaya çıkabilecek piyasa riskinin durumuna bakılmalıdır.

CAMELS Oranın Hesaplanması

Aşağıda sekiz adımda CAMELS oranının nasıl hesaplanacağına dair bilgi verilmiştir (Gündoğdu, 2017: 31);

1. CAMELS oranının hesaplanmasında ilk olarak çalışmanın örneklemini oluşturan 22 bankanın verilerinin yer aldığı veri seti oluşturulmuştur. Bu veri setinde 6 grup ve 33 finansal orandan oluşmaktadır.
2. Bütün yıllar için ayrı ayrı 22 bankanın 33 farklı finansal oranı kullanılarak toplam $33 \times 22 = 726$ tane finansal oranın aritmetik ortalaması alınarak referans değer hesaplanmıştır.
3. Endeks değeri hesaplama ise şu şekilde yapılmıştır. Endeks değeri = (referans değer/ banka değeri)*100

4. Sapma değerinin belirlenmesinde; çalışmada kullanılan finansal oranların artı ve ya eksi yönlerine göre sapma değerleri bulunmuştur. Finansal oranın yönü artı ise sapma değeri= Endeks değeri-100, finansal oranın yönü eksi ise sapma değeri=100-endeks değeri şeklinde belirlenir.
5. Sapma değerlerinin ağırlıklandırılması; bu aşamada bir önceki aşamada tespit edilen sapma değer ilgili finansal oranının grup içerisindeki ağırlığına bölünmüştür. Bunun sonucunda sapma değerinin ağırlıklandırılmış hali elde edilmiştir.
6. Ağırlıklı sapma değerlerin toplanması; burada ise CAMELS analizinin baş harflerine göre altı gruba ayrılan finansal oranların ağırlıklandırılmış hali her grup bazında toplanmıştır.
7. Toplam ağırlıklı sapma değerleri grup ağırlıkları ile çarpılarak grup bazında ağırlıklandırılma yapılmıştır.
8. Bu aşamada bir önceki aşamada grup bazında ağırlıklandırılan toplam altı adet sapma değer toplanarak CAMELS değeri elde edilmiştir.

Analiz ve Bulgular

Çalışmanın analiz kısmı yukarıda bahsedildiği gibi sekiz adımda gerçekleştirilmiştir. İlk olarak çalışmada kullanılacak finansal oranlar tespit edilmiştir. Bu oranların seçilmesinde literatür incelemesi sonucunda CAMELS analizinde en çok kullanılan finansal oranlar tercih edilmiştir. Bu oranlara ilişkin veriler Türkiye Bankalar Birliği’nin web sitesinden alınmış ve bu oranlar kullanılarak CAMELS analizine ilişkin bilgileri içeren tablolar oluşturulmuştur. Finansal oranlar 6 grupta toplam 33 finansal orandan oluşmaktadır. Bu oranlara ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır. Tabloda çalışmada kullanılan oranın kısa adı, ilişkinin yönü ve ağırlık yüzdesi gibi çeşitli bilgiler yer almaktadır. Yüzdesele ağırlık değeri kişiye göre değişen bir değerdir. Her araştırmacı bu ağırlığı farklı belirleyebilmektedir. Tabloda finansal oranların ilişki yönleri de yer almaktadır. Bu değer, ilgili finansal oranla ilgili birleşen arasındaki olumlu veya olumsuz ilişkiyi göstermektedir. Eğer olumlu ilişki varsa bu ilişkinin yönü artı yoksa eksi olarak ifade edilmektedir.

Tablo:2 Çalışmada Kullanılan Finansal Oranlar, Ağırlıkları ve İlişkinin Yönü

CAMELS Analizinde kullanılan birleşenler ve finansal oranlar	Kısaltma	İlişkinin yönü	Oran Ağırlığı (%)
C			20
Sermaye yeterlilik oranı	SYO	+	20
Öz kaynaklar/ toplam aktif	ÖKTA	+	20
Net dönem karı/ toplam aktif	RAO	+	20
Bilanço içi döviz pozisyonu/ öz kaynak	BDPO	-	20

(Öz kaynak- duran aktif)/ toplam aktif	ÖDAT	+	10
Öz kaynaklar/ (mevduat ve mevduat dışı kaynaklar	ÖMK	+	10
A			20
Finansal varlıklar/ toplam aktifler (Net)	FVTA	-	20
Toplam kredi ve alacaklar/ toplam aktif	TKATA	-	20
Takipteki krediler (net)/ toplam aktif	TKTA	-	10
Toplam kredi ve alacaklar/ toplam mevduat	TKTM	+	30
Duran aktif/ Toplam aktif	DATA	-	10
Tüketici kredileri/ toplam kredi ve alacaklar	TÜTA	-	10
M			15
Takipteki krediler(brüt)/ toplam krediler	TKBTA	-	10
Şube başı net kar	ŞBNK	+	20
Şube başı toplam aktif	ŞBTA	+	20
(personel gideri+ kıdem tazminatı)/ toplam aktif	PGKTA	-	10
Personel gideri/ diğer faaliyet gideri	PGDG	-	10
Toplam faaliyet geliri/ toplam aktif	TFGTA	+	30
E			15
Dönem net karı/ toplam aktif	DNKTA	+	20
Dönem net karı/ öz kaynak	DNKÖK	+	20
Vergi öncesi kar/ toplam aktif	VÖKTA	+	20
Dönem net karı/ ödenmiş sermaye	DNKÖS	+	20
Toplam gelirler/ toplam giderler	TGTG	+	20
L			15
Likit aktif/ toplam aktif	LATA	+	20
Likit aktif/ kısa vadeli yükümlülük	LAKVY	+	20
TP Likit aktif/ toplam aktif	TPLATA	+	20
Likit aktifler/ (mevduat ve mevduat dışı kaynaklar)	LAMV	+	20
YP Likit Aktif/ YP Pasif	YPAYP	+	20
S			15
Faiz gelirleri/ Toplam Aktif	FGTA	+	25
YP Aktif/ YP Pasif	YAYP	+	25
Faiz giderleri/ toplam giderler	FGFG	-	20
Faiz dışı gelirler(net)/ Toplam aktif	FDGTA	+	20
Özel karşılık sonrası net faiz geliri/ toplam aktif	ÖKSNGTA	+	10

Bu aşamadan sonra referans değerın hesaplanması işlemine geçilmiştir. Çalışmada 2008-2017 yılları arası 22 banka incelenmiştir. İlgili bankaların 2017

yılı referans değerleri Tablo3’te yer almaktadır. Diğer yıllara ilişkin referans değerler ise tablo 4’de verilmiştir.

Tablo:3 2017 Yılı Referans Değerleri

Oranlar	Ziraat	Halk	Vakıf	Ada	Ak	Alternatif	Anadolu	Şeker	Türkış	Türk eko	Garantı	İş bank	Yapı kredi	Arap Türk	Citibank	Deniz	Deutsche	Euro	Hsbc	Ing	Turkland	Finansban	Ref. Değ.
C																							
SYO	15,2	14,2	15,5	207,8	17	18,1	14,2	15,4	14,8	16,1	18,7	16,7	14,5	18,2	19,2	19,5	21,5	19,6	17,6	19,9	14,1	15	25,58
ÖKT A	108	8,3	8,6	95,7	12,8	8,4	11,7	8,7	12,7	10,5	12,7	11,9	10,1	15,5	16,8	10,6	16,7	9	10,4	10,9	14,7	9,7	19,74
RAO	2	1,4	1,5	4,1	2,1	0,4	1,1	0,4	0,3	1,3	2,1	1,6	1,3	1,6	3,2	1,7	1,7	0,7	1,3	1,6	-0,8	1,4	1,45
BDP O	26	12,2	29,5	0	69,6	161,5	48,5	183,1	165,6	145,8	71,2	84,6	117,8	10,5	31,9	87,6	157,6	157,6	230	161	52,2	200,2	100,2
ÖDA T	8,1	5,7	6,2	91,4	10,2	5,8	7,5	2,6	8,1	8,5	8,9	6,4	6,1	11,5	16,3	3,2	16,5	5,6	8,2	8,8	10	6,5	11,91
ÖM K	12,7	9,8	10,3	44,1	15,8	10,3	14	10	14,9	12,9	16	15	12,9	18,7	21,1	13,5	21	11,3	13,5	13,8	17,8	16	15,53
A																							
FVT A	16,6	16,1	11,9	0	21,9	13,6	5,6	9,2	0,6	7,7	15,7	16,4	14,5	14,8	17,9	10,6	14,5	5,1	9,4	7,4	17,4	16,7	11,98
TKA TA	68,7	68,6	68	0	60,3	62,9	72,7	65,9	77,9	73,8	64,5	66,3	65,5	39,2	52,8	62,9	56,4	78,9	61,8	72,7	59,9	65,7	62,20
TKT A	1	0,7	0,6	0	0,1	2	1,7	2,2	1,8	1,1	0,5	0,3	1,1	0,1	0,4	1,1	0	1,2	1,3	1,8	6,8	1	1,21
TKT M	112	105,8	118,5	0	103	116,3	93	104,3	103,6	113,9	115,8	117,9	115,1	53,7	66,4	101,1	183,4	148,5	92,9	138,9	83,5	122,2	105,1
DAT A	2,7	2,6	2,4	4,3	2,3	2,6	4,3	6	4,7	2	3,8	5,5	4	4	0,4	7,3	2,2	3,4	1,1	2,1	4,7	3,2	3,45
TÜT A	28	20,1	26,1	0	22,9	1,4	2,1	5,7	0,6	24,9	0,5	23,5	26,5	0	0	28,9	0	4,3	27,3	32,3	0,2	32	13,96

M									
TKB TA	ŞBN K	ŞBT A	PGK TA	PGD G	TFG TA	E			
DNK TA	DNK ÖK	VÖK TA	DNK ÖS	TGT G	L		LAT A	LAK VY	TPL ATA
12	18,6	2,4	15,8	141,8	2,4	26	42,1	26	12
11,9	16	1,5	131,1	298	1,5	23,3	39,8	23,3	11,9
7,5	17,5	1,7	143,3	148,9	1,7	21,3	38,5	21,3	7,5
94,7	4,6	5,1	156,9	2,7	5,1	94,8	20,3	94,8	94,7
12,3	17	2,4	155	151	2,4	29,8	56,5	29,8	12,3
5,4	4,6	0,4	12,3	6,7	0,4	24,1	52,5	24,1	5,4
4,6	9,5	1,3	126,4	26	1,3	12	36,6	12	4,6
16	4,4	0,4	123,9	9,9	0,4	23,6	37,9	23,6	16
2	2,4	0,3	109,4	2,7	0,3	17,7	27,2	17,7	2
9,3	12,7	1,5	132,8	48,5	1,5	22,8	36,6	22,8	9,3
9,9	16,5	2,5	157,4	151	2,5	22,5	40,8	22,5	9,9
12,2	13,4	1,8	142	118	1,8	24,9	44,3	24,9	12,2
10,9	12,9	1,5	140,4	83,1	1,5	24,8	44,5	24,8	10,9
0,5	11,3	2	207,6	18,2	2	49	98,9	49	0,5
31,7	19,6	3,9	144,9	792,6	3,9	45,2	60,3	45,2	31,7
8,5	16,1	1,8	136,9	56,7	1,8	24,1	41,9	24,1	8,5
24,9	10,9	2,3	141,1	41,5	2,3	42,2	93	42,2	24,9
7,6	8,4	0,8	115,7	9,3	0,8	15,5	39,1	15,5	7,6
16,1	12,8	0,7	127,1	47,3	0,7	33,9	54,3	33,9	16,1
6,9	15,6	2	145,1	24,2	2	22,1	41,2	22,1	6,9
19,8	-5,5	-1,2	107,1	-6,2	-1,2	36,1	59	36,1	19,8
7,7	14,4	1,6	139,8	47,9	1,6	22,4	41,9	22,4	7,7
15,10	11,53	1,66	139,1	100,9	1,66	30,36	47,6	30,36	15,10
	1,45								
	1,23								
	44,85								
	5,26								
	2,17								
	3								
	7,31								
	4,8								
	0								
	2,6								
	5,7								
	4,4								
	3								
	12								
	5,2								
	3,56								

PGKT A	1,96	1,85	1,75	1,56	1,69	1,38	1,33	1,31	1,24	1,23
PGDG	48,01	47,96	45,09	47,26	45,79	45,53	45,02	43,45	44,03	44,85
TFGT A	7,38	8,07	6,38	5,3	6,75	6,75	5,77	5,12	5,33	5,26
E										
DNKT A	1,76	2,05	1,56	1,10	1,59	0,91	1,21	1,04	1,24	1,45
DNKÖ K	11,83	14,66	11,9	10,04	10,95	8,65	9,37	7,84	9,67	11,53
VÖKT A	2,10	2,52	1,93	1,38	2,04	1,08	1,50	1,30	1,46	1,66
DNKÖ S	39,29	53,52	50,78	36,74	57,93	53,31	64,05	60,08	74,46	100,9
TGTG	128,7	150,7	138,7	133,0	141,9	136,5	139,3	135,4	140,8	139,1
L										
LATA	33,63	46,70	36,89	38,42	36,87	35,17	33,81	69,33	32,85	30,36
LAKV Y	85,30	85,01	85,60	90,31	93,05	90,3	94,04	90,12	88,29	47,6
TPLA TA	21,65	27,32	29,16	25,92	24,42	20,9	19,30	15,87	15,84	15,10
LAMV	70,02	71,47	68,97	73,94	75,45	71,06	70,33	69,89	72,74	34,22
YPAY P	42,17	40,29	43,62	50,79	50,82	38,55	35,39	36,84	39,00	35,71
S										
FGTA	12,59	10,68	7,8	7,8	9,64	6,77	7,80	7,76	7,88	8,75
YAYP	83,48	79,46	87,52	98,72	88,40	77,83	77,03	79,04	82,85	35,71
FGFG	87,98	56,05	48,16	54,47	55,50	49,30	55,73	55,85	84,80	61,00
FDGT A	2,1	2,25	59,93	1,33	1,43	1,41	1,27	1,11	1,40	0,77
ÖKSN GTA	4,55	4,43	3,82	3,66	4,65	3,27	3,45	3,31	3,10	3,79

Referans değerin belirlenmesinden sonra CAMELS notunun oluşturulması aşamasını içeren bütün adımlar tek bir banka üzerinden Tablo 5’te gösterilmiştir. İlgili banka ve diğer bankaların CAMELS notları ise Tablo 6’da toplu olarak verilmiştir.

Tablo:5 2017 Yılına Ait Ziraat Bankası CAMELS Notu

Oranlar	İlişki yönü	Ağırlık%	Banka değeri	Referans değer	Endeks	Sapma	Ağırlıklı değer	CAMELS Notu
								18,87901
C 20							98,6	
SYO	+	20	15,2	25,5	59,4	-40,58	-8,1	19,7
ÖKTA	+	20	108	19,7	546,9	446,9	89,3	
RAO	+	20	2	1,45	137,5	37,5	7,5	
BDPO	-	20	26	100,1	25,9	74	14,8	
ÖDAT	+	10	8,1	11,9	67,9	-32	-3	
ÖMK	+	10	12,7	15,5	81,7	-18	-2	
A 20							-13,9	
FVTA	-	20	16,6	11,9	138,5	-39	-7,7	-2,77
TKATA	-	20	68,7	62,2	110,4	-10	-2,1	
TKTA	-	10	1	1,21	82,0	18	1,79	

TKTM	+	30	112	105,0	106,6	7	2,0	
DATA	-	10	2,7	3,45	78,2	22	2,17	
TÜTA	-	10	28	13,9	200,4	-100	-10,05	
M 15							-9,5	
TKBTA	-	10	1,6	3,6	44,8	55	5,51	-1,43
ŞBNK	+	20	4	7,3	54,6	-45	-9,0	
ŞBTA	+	20	244	435,3	56,0	-44	-8,7	
PGKTA	-	10	0,6	1,2	48,7	51	5,1	
PGDG	-	10	38,4	44,9	85,6	14	1,4	
TFGTA	+	30	4,6	5,3	87,3	-13	-3,7	
E 15							38,7	5,81
DNKTA	+	20	2	1,5	137,5	38	7,5	
DNKÖK	+	20	18,6	11,5	161,2	61	12,2	
VÖKTA	+	20	2,4	1,7	143,8	44	8,7	
DNKÖS	+	20	141,8	100,9	140,5	41	8,1	
TGTG	+	20	153,8	139,1	110,5	11	2,1	
L 15							-9,8	-1,47
LATA	+	20	26	30,4	85,6	-14	-2,8	
LAKVY	+	20	42,1	47,6	88,4	-12	-2,3	
TPLATA	+	20	12	15,1	79,4	-21	-4,1	
LAMV	+	20	30,5	34,2	89,1	-11	-2,1	
YPAYP	+	20	38,6	35,7	108,0	8	1,6	
S 15							-6,3	-0,95
FGTA	+	25	8,2	8,8	93,6	-6	-1,5	
YAYP	+	25	38,6	35,7	108,0	8	2,01	
FGFG	-	20	74,1	61,0	121,4	-21	-4,2	
FDGTA	+	20	0,7	0,77	90,0	-10	-1,9	
ÖKSNGTA	+	10	3,6	3,79	94,8	-5	-0,5	

Bankaların hem CAMELS notu hem de CAMELS değişkenlerine ilişkin bilgiler ise bir sonraki tabloda gösterilmiştir. Bu tabloya göre incelenen 22 bankanın CAMELS notları sırasıyla ve banka bazında tek tek aşağıda yorumlanmıştır;

Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları,

- Ziraat Bankası AŞ'nin; yıllar itibariyle Camels notunu incelendiğinde 2008, 2009, 2011, 2012 ve 2014 yıllarında Camels notunun negatif olduğu buna karşılık 2010, 2013, 2015, 2016, 2017 yıllarında ise Camels notunun pozitif olarak gerçekleştiği görülmüştür. Camels notunun negatif olarak gerçekleştiği yıllarda özellikle 2008 krizinin etkisiyle karlılık notunun düştüğü tespit edilmiştir. Bu açıdan özellikle 2008 küresel ekonomik krizinin en çok 2011-2012 yıllarında ziraat bankasını etkilediği belirlenmiştir. İlgili yıllarda bankanın karlılık notu en düşük seviyededir. Bu yıllardan sonra bankanın karlılık notunda önemli ölçüde toparlanmalar olmuştur. Ancak 2017 de karlılık notunda yine bir düşüş yaşanırken sermaye yeterliliğinin ifade eden C notu ise diğer yıllara kıyasla 2017 de en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Buna bağlı olarak da Camels notu 2016, 2017 de tekrar pozitif bir görünüme ulaşmıştır.

- Halk Bankası'nın; yıllara göre Camels notlarını incelendiğinde; 2008, 2009, 2015, 2016, 2017 yıllarında Camels notu negatif olarak gerçekleşirken 2010 dan 2014 yılına kadar ise pozitif bir not elde ettiğini görülmektedir. Halk bankasında 2008-2009 yılları arasında 2008 küresel finans krizinin etkileri açık bir biçimde görülürken 2010 yılından itibaren banka ciddi bir toparlanma göstererek Camels notunu pozitif seviyeye yükselmiştir. Bankanın Camels notunun pozitif olmasında likidite yeterliliği ve piyasa riskine karşı duyarlılık derecesi istenilen seviyede olmamasına rağmen karlılıkta gösterdiği olumlu performans Camels notunun 2010 yılından 2014 yılına kadar pozitif olmasını sağlamıştır. 2015-2017 yılları arasında bankanın Camels notunun negatif olmasından etkili olan en önemli sebepler ise karlılıktaki düşüş, likiditedeki düşüş ve aktif kalitesinin istenilen düzeylerde olmamasıdır. 2017 de 2016 yılına göre banka karlılık açısından bir miktar toparlansa da Camels notu ve diğer birleşenler negatif seviyede kalmıştır.
- Vakıf Bankası A.Ş; bankanın 2008-2017 yılları arasında Camels notları negatif olarak tespit edilmiştir. Camels notunun bu kadar düşük düzeyde olmasının en önemli nedenleri ise tablodan da görüleceği üzere karlılık ve likidite sıkıntısıdır. Bankanın yönetim kalitesi birleşeni ise bu kategoride incelenen bankalara kıyasla oldukça iyidir. Ancak bu durum Camels notunun pozitif olması için yeterli olmamıştır.

Özel Sermayeli Mevduat Bankaları,

- Adabank; bankanın 2008 yılından 2017 yılına kadar Camels notu son derece yüksek olarak tespit edilmiştir. Camels notunun bu derece yüksek olmasında en önemli etken bankanın sermaye yeterliliği ve likidite notunun yüksek olmasıdır. Buna karşın karlılık düzeyi istenen seviye değildir. Aktif kalitesi ve piyasa riskine karşı duyarlılık notu ise iyi durumdadır.
- Akbank; bankanın 2008 yılında krizin etkisiyle Camels notu negatif olurken bu yıldan sonra bankanın notu 2012 ye kadar pozitif olarak gerçekleşmiştir. 2012 den sonra bir yıl pozitif bir yıl negatif bir görünüm olan Camels notu 2016 ve 2017 de tekrar pozitif bir görünüm almıştır. Camels notunun en yüksek seviyede olduğu yıl 2010 ve 2017 yılıdır. 2010 yılında bankanın karlılık, sermaye yeterliliği ve piyasa riskine karşı duyarlılık notları en yüksek seviyededir. Bankanın likidite notu genel olarak negatif, sadece 2017 de bu not pozitif olmuştur. Bu durum bankanın likidite sıkıntısının bulunduğu bir göstergesidir.
- Alternatif Bank; bankanın Camels notu incelenen tüm yıllarda negatif olarak gerçekleşmiştir. Camels notunun hesaplanmasında kullanılan aktif kalitesi dışında bütün birleşenleri negatif olarak gerçekleşmiştir. Bankanın bütün birleşenlerinin negatif olması bankanın CAMELS notu

açısından performansının düşük olduğunu göstermektedir. Ayrıca bankanın 2013 yılında kategorisi değişmiş ve banka yabancı sermayeli banka kategorisine geçmiştir.

- Anadolu Bank; bankanın 2012 yılı hariç bütün yıllar Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılından 2014 yılına bankanın piyasa riskine karşı duyarlılığında artış olurken 2015 yılında piyasa riski duyarlılığı azalmış 2016'da tekrar artmış ve 2017'de tekrar azalmıştır. Başka bir ifadeyle piyasa riskine karşı duyarlılık notu dalgalı bir seyir izlemiştir. Bankanın Camels notun en düşük olduğu yıl 2016'dır. Bunun en temel nedeni olarak da sermaye yeterliliğinin azalması, yönetim kalitesi, karlılık ve likidite notunun düşmesidir.
- Şeker Bank; bu bankanın da Camels notu incelenen bütün yıllarda negatif olarak belirlenmiştir. En düşük Camels notu ise 2016 yılında gerçekleşmiştir. Camels notlarının yıllar itibariyle bu kadar düşük seviyede olmasının en temel sebebi ise bankanın bütün Camels birleşenlerine ilişkin notlarının negatif olmasıdır. Bankanın karlılık ve likidite sıkıntısı da bulunmaktadır.
- Turkish Bank; incelenen bütün yıllarda Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. Bankanın karlılık ile ilgili notları da oldukça düşüktür. Likidite seviyesi iyi değildir. Yönetim kalitesi notu da oldukça düşüktür. Bu sebeplerden dolayı da bankanın incelenen tüm yıllarda Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. Bankanın Camels notu açısından performansı kötü olduğu görülmektedir.
- Türk Ekonomi Bankası; bankanın 2008 yılından 2017 yılına kadar tüm Camels notları negatif olarak gerçekleşmiştir. Bunun temel sebebi, bankanın karlılık, yönetim kalitesi ve sermaye yeterliliğine ilişkin notlarının düşük olmasıdır. Bankanın sadece aktif kalitesi notu pozitiftir. Bu da Camels notunun pozitif olması için yeterli değildir. Kısaca bankanın CAMELS notu performansı yeterli değildir.
- Garanti Bankası; Bankanın 2008 yılında Camels notu 2008 krizi dolayısıyla negatif olarak tespit edilmiştir. Bu yıldan sonra banka toparlanmaya başlayarak Camels notunu negatiften pozitive dönüşmüştür. 2009 yılında 2012 yılına kadar Camels notu pozitif olmuş 2012 de ise tekrar bu not negatife dönmüştür. 2014 yılında bankanın Camels notunda bir toparlanma olurken 2014 yılından sonra ise bankanın Camels notu tekrar negatife dönmüştür. 2017 ise yine bir toparlanma yaşanmış ve bankanın Camels notu yine pozitif olmuştur. Bu bankanın Camels notu performansı dalgalı bir seyir izlemiştir. Bankanın 2017 yılında Camels notunun aktif bir değer almasında en önemli etken ise aktif kalitesi ve yönetim kalitesi notunun yükselmesidir. Burada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise 2015 yılında bu bankanın Türkiye'de kurulmuş

yabancı bankalar kategorisine geçmesidir. Bankanın likidite yeterliliği ise oldukça düşüktür. Bankanın likidite sıkıntısı bulunmaktadır.

- İş Bankası; İş bankasının 2010 ve 2017 yılları hariç Camels notları negatif olarak gerçekleşmiştir. Bu bankanın Camels notuna etki eden değişkenler incelendiğinde, kârlılık notunun tüm yıllarda istenen seviyede olmadığı görülmektedir. En yüksek kârlılık notu 2013 yılında gerçekleşirken en düşük kârlılık ise 2015 ve 2010 yılında gerçekleşmiştir. Bankanın sermaye yeterlilik notu da yeterli seviyede değildir. Bankanın piyasa riskine karşı duyarlılığına ilişkin notlara bakıldığında, son üç yıl hariç bütün yıllar pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu durum piyasa riskine karşı duyarlılığının son yıllarda azaldığını göstermektedir.
- Yapı kredi Bankası; 2013 yılı haricinde bankanın incelenen bütün yıllarda Camels notu negatif olarak hesaplanmıştır. Bankanın likidite ve kârlılık sorunu yaşadığı görülmektedir. Kârlılık notunda sadece 2013 yılında bir toparlanma yaşadığı ancak sonraki yıllarda tekrar karlarında düşüş olduğu Camels notu hesaplama tablosundan net bir şekilde görülmektedir.

Türkiye'de Kurulmuş Yabancı Bankalar,

- Arap Türk Bankası A.Ş; bankanın Camels notu incelenen tüm yıllarda pozitif olarak tespit edilmiştir. Bankanın sermaye yeterliliği aktif kalitesi notları da oldukça yüksektir. Bankanın kârlılık durumuna ilişkin notlara bakıldığında; 2008, 2009, 2010, 2016 yıllarda zarar etmiştir diğer yıllarda ise kârlılık durumu orta düzeydedir. Bankanın likidite durumu da 2008, 2009, 2010 yıllarında negatif olarak gerçekleşmiştir. Bunun nedeninin küresel ekonomik kriz etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu bankanın Camels notu dikkat çekici bir şekilde diğer bankalara göre oldukça yüksek olarak tespit edilmiştir.
- Citibank; Citibank'ında Camels notuna göre performansı incelendiğinde, ilk üç yıl ve son dört yıl Camels notunun pozitif ve yüksek olduğu görülmüştür. Bankanın kârlılık ve likidite durumu da oldukça iyidir. Aktif kalitesi de 2012-2017 arası pozitif değerdedir. Bu yıllardan önce aktif kalitesi negatif olarak hesaplanmıştır. Bunun nedeni olarak küresel ekonomik kriz gösterilebilir. Genel itibari ile bankanın CAMELS performansı yüksektir.
- Deniz Bank; Bu bankanın yabancı bankalar içerisinde Camels notu oldukça düşüktür. Bankanın 2011, 2012 yılları haricinde Camels notu negatif olarak tespit edilmiştir. Bankanın sermaye yeterliliği ve yönetim kalitesi notları oldukça düşüktür. Bankanın kârlılık notu en yüksek 2011 ve 2012 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu da doğal olarak Camels

notunda biraz olsun yükselme sağlamıştır. Diğer yıllarda ise kârlılık ve likidite durumunun istenen düzeyde olmadığı görülmüştür. Bankanın aktif kalitesi de 2011 yılından itibaren düşük bir seyir izlemiştir.

- Deutsche Bank; bu bankanın da Camels notu 2012 haricinde diğer bankalara kıyasla oldukça yüksektir. Bunun en önemli sebebi Bankanın yönetim kalitesi notunun yüksekliğidir. Bankanın 2012 yılı haricinde likidite sıkıntısı yaşamadığı ve likidite durumunun çok iyi olduğu söylenebilir. Bankanın aktif kalitesi notunda 2008, 2009, 2012 yılları haricinde bir sıkıntı yoktur. Bankanın sermaye yeterliliği notu 2010, 2012, 2017 hariç pozitif olarak gerçekleşmiştir.
- Eurobank Tekfen; bu bankanın adı ve sahiplik yapısı 2012 yılında Burgan Bank olarak değişmiştir. Bu değişim ile bankanın 2012 yılında sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi, kârlılık, likidite ve piyasa riskine karşı duyarlılığını gösteren notlarında yüksek düzeyli bir artış gözlemlenmiştir. Fakat bu artış süreklilik arz etmemiş diğer yıllarda bankanın Camels notları tekrar negatif bir görünüm almıştır. 2012 yılı haricinde bankanın performansı oldukça düşüktür.
- HSBC Bankası; bankanın 2015 yılı hariç incelenen tüm yıllarda Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. Bankanın likidite, kârlılık, aktif kalitesi, yönetim kalitesi ve sermaye yeterliliği notları negatif olarak tespit edilmiştir. Bankanın likidite ve kârlılık açısından yeterli durumda olmadığı görülmüştür.
- ING Bankası; incelenen bütün yıllarda bankanın Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. Bankanın bütün yıllarda aktif kalitesi hariç tüm notları negatiftir. Bankanın kârlılık durumu ise yeterli seviyede değildir. Likidite sıkıntısı da bulunmaktadır. Bankanın CAMELS performansı kötüdür.
- Turkland Bankası; bu bankanın da incelenen bütün yıllarda Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. Sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi, karlılık düzeyi ve likiditesi gösteren notları düşük seviyededir. Bunun sonucu olarak Camels notu son derece düşük olup bankanın performansının da kötü olduğu görülmektedir. Bankanın aktif kalitesine ilişkin notu ise diğer notlarına göre nispeten daha iyidir.
- Finans Bankası; Camels notu, incelenen bütün yıllarda negatif olarak gerçekleşmiştir. Sermaye yeterliliği notu sadece 2016'da pozitif bir değer alırken aktif kalitesi ise sadece 2008'de pozitif olmuştur. Diğer bütün notları ise negatif olarak gerçekleşmiştir. Bankanın 2017'de adı QNB Finansbank olarak değişmiştir. Bankanın karlılık ve likidite sıkıntısı bulunmaktadır. Performansı ise istenen düzeyde değildir.

Tablo:6 Türk Bankacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren Bankaların CAMELS Notları

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ziraat	-8,3	-0,5	7,2	-9,1	-11,5	4,3	-0,9	1,1	6,3	18,8
C	-16,5	-0,1	1,9	-6,8	-2,9	2,7	3,1	6,4	15,2	98,6
A	-30,1	-20,3	-27,4	-25,5	-35,1	-26,2	-20,4	-16,5	-5,7	-13,9
M	-10,1	-18,17	15,58	-20,68	-24,09	-15,71	-24,37	-14,08	-10,13	-9,56
E	59,5	73,64	89,48	45,32	27,33	88,94	56,39	64,13	61,68	38,74
L	-32,6	-17,57	-15,14	-23,7	-12,6	-7,33	-7,798	-24,12	-21,05	-9,86
S	-10,1	-14,33	-7,64	-19,06	-17,08	-5,53	-7,49	-4,54	-0,96	-6,36
Halk	-15,1	-9,06	10,28	13,51	5,31	16,48	7,98	-5,73	-7,82	-3,95
C	-33,9	-14,2	5	9,9	9,5	10,3	-5,1	-6,3	-12,9	-12,6
A	-12,2	-1,4	-4,8	-5,5	-4,5	-9,4	-15,6	-6,7	-9,5	-5,8
M	-16,2	-22,89	18,59	-0,74	-13,24	0,8	-27,31	-23,48	-21,75	-18,4
E	48,1	60,28	103,3	141,9	93,67	138,7	50,75	57,98	39,92	42,89
L	-61,5	-65,23	-58,89	-57	-47,94	-29,18	-44,98	-51,78	-47,48	-17,5
S	-10,0	-11,8	5,25	0,19	-3,69	-0,96	-4,09	-3,59	-4,33	8,8
Vakıf	-11,0	-8,23	-4,68	-4,85	-11,88	-3,21	-11,23	-11,17	-7,49	-5,25
C	-18,4	-10,8	-7	1,3	-9,6	-4,3	-18,2	-11,7	-10,3	-12,6
A	4	6	5,3	-0,9	2,8	2	4,4	-6,5	1,1	1,6
M	-18,2	-19,46	0,69	-12,74	-20,81	-16,56	-27,26	-24	-20,13	-16,9
E	-9,54	-0,45	3,76	26,05	-1,45	29,38	3,98	17,26	24,56	21,47
L	-24,1	-19,23	-34,35	-44,55	-38,28	-26,7	-31,22	-41,5	-40,23	-25,0
S	-2,80	-9,24	0,93	-1,69	-9,63	-4,42	-2,04	-2	-1,91	0,21
Ada	207	139	177,6	155,3	140	136	163,4	194	193,7	124,4
C	544	370,9	377	362	339,5	424,6	478,6	512,7	505,4	360,9
A	18,9	-26,9	20,6	20,4	22,2	20,9	-18,3	26,3	26,8	27,5
M	24,5	-19,9	-3,44	-23,38	-35,54	-29,96	-16,82	3,24	-1,96	6,45
E	55,9	-52,68	-58,59	-110	-111,9	-116,7	-6,58	47,2	27,17	48,58
L	502	476	599	552	515	445	466,4	48,4	530	167,7
S	46,9	66,48	116,4	108,4	85,37	16,77	32,77	42,4	26,6	87,64
Ak	-5,35	3,11	11,04	2,22	-1,95	2,09	-4,7	-5,82	2,06	4
C	-8,7	11,6	13,2	-2,3	1	-6,4	-8,9	-5,6	-1	0
A	3,5	2,9	-8,7	-0,3	0,5	-2,6	-4,5	-10,5	-1,3	-11,3
M	0,17	-11,53	25,75	2,28	-7,35	2,59	-12,23	-10,5	-3,93	5,15
E	21,5	38,08	43,74	46,28	19,16	57,51	25,17	25,07	42,43	39,34
L	-50,1	-20,65	-3,92	-15,24	-15,62	-26,06	-21,69	-28,63	-21,79	0,47
S	-0,37	-4,48	2,06	-11,46	-11,12	-8,01	-4,68	-3,29	0,09	-3,22
Alter n	-26,2	-34,36	-36,65	-46,5	-34,79	-28,61	-20,8	-25,02	-26,52	-32,1
C	-73,9	-73	-71,5	-92,6	-72,8	-73,2	-42,9	-56,2	-32,4	-52,6
A	2,1	10,3	6,8	-6,9	1,1	7,9	7,8	11,7	4,4	3,7

M	-21,4	-28,92	-13,17	-42,5	-30,18	-27,41	-37,43	-25,93	-34,51	-35,25
E	-13,0	-19,13	-51,09	-48,07	-29,43	-10,86	-5,58	-43,53	-79,14	-62,67
L	-32,1	-80,88	-75,84	-64,17	-59,64	-50,49	-42,16	-43,85	-22,48	-21,66
S	-12,6	-16,59	-11,28	-22,61	-17,16	-14,89	-6,7	5,81	-3,37	-29,72
Anad	-10,2	-11,62	-5,95	-13,6	2,15	-2,91	-10,83	-11,38	-26,64	-10,85
C	-15,9	-14,1	1,1	-5,8	20	1,1	-7,4	12	-68,5	-16,3
A	12,6	15,8	15,7	6,2	-19,9	17,4	3	0	16,7	5,9
M	-25,0	-31,04	-20,77	-30,63	-29,61	-31,35	-38,05	-38,86	-27,98	-39,12
E	20,2	18,8	31,62	2,47	21,71	1,87	2,59	3,99	-50,27	-29,49
L	-56,6	-64,2	-69,5	-54,85	-34,87	-26,15	-46,35	-23,02	-36,57	-11,08
S	-2,12	-3,3	-3,47	-8,19	3,94	11,57	15,5	-1,97	6,27	-21,13
Arap T.	1,26	9,52	15,72	20,57	14,55	17,84	12,89	13,88	5,14	15,69
C	27,1	34,7	38,6	10,1	5,5	8,1	7	15,9	6,3	11,5
A	84,8	52,8	32,3	25,5	19	22,9	19,7	12,4	3	5,6
M	5,76	-9,85	36,19	64,44	25,53	53,31	-4,39	22,99	16,43	19,28
E	-78,3	-7,74	-4,45	27,04	14,61	26,61	27,32	29,83	-1,7	0,97
L	-20,6	-29,43	-30,23	7,61	33,12	1,85	23,68	-0,54	20,34	41,94
S	47,6	-6,11	8,78	-7,41	-9,04	-4,18	3,77	2,5	-13,22	21,53
Citiba	2,16	5,83	4,53	-25,12	-33,36	37,82	36,93	70,16	54,86	69,53
C	-41,3	-7,7	-31,6	-37,5	-40,1	6,7	-1,8	2,7	4,9	36,9
A	-22	-6,3	0,9	-5,5	4,2	8,4	28	12,6	23,2	7,7
M	-20,4	-26,74	-12,27	-51,28	-47,21	122,2	20,24	103,7	108,3	140
E	95,8	46,84	72,81	-70,59	-82,62	78	154,4	202,5	192,0	202,6
L	18,4	10,02	18,91	17,4	-41,28	51,59	48,06	143,6	33,49	55,45
S	5,65	24,43	-8,3	-5,73	-3,45	-19,81	-11,31	-2,47	-5,51	5,68
Deniz	-27,1	-2,51	-17,48	1,95	1,5	-24,4	-18,95	-27,44	-17,33	-13,7
C	-76,6	-50,9	-48	-17,6	-41,8	-63,1	-60,8	-41,9	-26,3	-16,8
A	10,2	7,9	2,2	-3,8	-5,8	-9,2	-17,2	-24,2	-21,7	-19,9
M	-25,3	-26,25	-17,37	-22,61	-18,17	-26,89	20,36	-38,62	-32,27	-26,7
E	-4,85	26,78	15,86	100	53,97	1,65	-10,17	-11,46	8,13	3,79
L	43,6	43,01	-45,02	-36,17	12,08	-38,96	-28,26	-35,07	-28,6	-17,8
S	18,5	-2,98	-9,08	-0,49	25,55	-2,17	-4,32	-9,69	1,22	-2,03
Deuts	108	121,4	4,02	73,32	-10,27	29,12	111,2	112,9	75,39	51,58
C	98,2	43	-55,2	23,6	-26,9	2,9	46,1	37,4	26,7	-7
A	-26	-9,2	26,4	26,5	-2,4	26,6	45,2	75,6	19,1	-43,7
M	398	56,2	153,2	413	-30,37	212	482	400	361,4	269
			3							

E	66,5	102	-95,06	0,26	33,94	-75,97	68	68,8	32,89	-1,63
L	60,9	64,39	40,4	44,28	-32,85	33,47	44,7	107,6	49,62	46,14
S	98,3	35,69	-33,25	-35,66	-0,15	-15,32	24,8	25,45	-2,5	-18,6
Euro	-37,4	-35,08	-35,52	-15,01	12,6	-44,63	-32,43	-28,92	-24,04	-26,6
C	-42,1	-30,5	-29,9	-4,9	71,6	-91,2	-54	-48,5	-53,5	-45,4
A	-44,3	-34,3	-24,3	-6,2	-17	11,7	10,6	23,4	19,8	25,8
M	-45,4	-46,32	-50,65	-35,9	490	-1,34	-9,34	-34,13	-31,41	-22,1
E	-64,5	-63,75	-66,71	-40,44	190	-128	-79,08	-48,58	-48,27	-47,7
L	-8,62	-20,72	-34	-11,59	57	-41,82	-50,1	-61,18	-62,45	-45,3
S	-15,8	-16,66	-13	2,59	13,6	-19,9	-19,71	-15,57	26,62	-36,1
Finans	-30,1	-23,25	-8,24	-3,17	-16,56	-23,78	-22,93	-31,59	-22,34	-22,5
C	-82,1	-56	-15,9	-16,9	-24,3	-19,4	-34	-49,1	56,1	-45,7
A	6,4	-7,6	-13	4,9	-8,9	-53,1	-17,7	-21,8	-15,2	-14,5
M	-16,4	-28,56	-3,43	-1,98	-23,97	-34,88	-35,04	-39,6	-29,7	-25,4
E	-11,5	-3,02	28,98	18,22	-2,63	3,03	-9,03	-20,6	-2,44	-7
L	-58,8	-23,85	-32,64	-48,5	-35,79	-36,06	-43,91	-50,8	-37,03	-23,4
S	-12,9	-14,71	-9,22	27,05	-3,74	6	3,99	-4,9	15,28	-13,8
Hsbc	-13,2	-17,77	-20,44	-15,14	-33,95	-34,24	-42,55	53,91	-59,62	-16,5
C	-30,1	-25,1	-37,6	-46	-68,5	-70,9	-87	-92,17	-80,3	-48,2
A	-4,2	-16,6	-17,4	0,7	-16,6	-11,7	-13,7	-11,5	-80,3	-6,5
M	-19,5	-31,41	-25,99	-24,85	-35,34	-46,5	-49,63	-40,41	-27,5	-20,1
E	-2,58	-17,70	-15,36	7,15	-44,8	-71,74	-95,52	-164,5	-59,61	-23,8
L	-27,1	-29,95	-13,83	-11,23	-21,52	4,87	-4,42	-31,02	-167,6	-8,57
S	6,71	11,32	-7,75	2,57	-11,23	-4,78	0,11	15,59	-10,69	-1,79
Ing	-32,	-29,31	-33,47	-32,27	-24,65	-26,86	-33,02	-37,97	-20,25	-10,6
C	-60	-45,7	-55,1	-55,7	-40,6	-54,7	-68	-70,9	-46,47	-27,3
A	-2,8	6,3	9,4	13,5	9,8	11,7	7	5,5	4,1	4,1
M	-36,7	-34,68	-40,01	-32,74	-24,32	-21,51	-30,66	-35,99	21,8	-18,8
E	-43,3	-39,4	-55,73	-58,21	-40,37	-43,44	-53,25	-65,69	-12,85	-1,31
L	-34,1	-49,06	-44,07	-52,42	-52,67	-44,09	-43,47	-48,09	-38,51	-25,1
S	-20,6	-19,50	-22,43	-15,46	-6,02	-12,76	-11,55	-16,26	-5,04	5,47
Şeker	-25,4	-27,19	-18,83	-23,45	-14,2	-18,47	-26,5	-38,9	-50,68	-32,5
C	-55,4	-42,8	-21,9	-26,1	-16,6	-20,8	-34,5	-52,3	-64,9	-61,6
A	-16,3	-12,6	-11,2	-27	-6,8	-21,9	-21,6	-25,7	-28,3	-6,1
M	-23,0	-34,52	-22,95	-38,21	-23,95	-25,79	-39,69	-42,16	-37,03	-37,4
E	5,99	-18,78	-12,12	-28,38	-5,68	0,78	-19,48	-55,91	-52,41	-62,3
L	-55,5	-48,23	-45,36	-28,57	-53,43	-54,11	-52,19	-52,74	-64,2	-21
S	-1,51	-5,78	-0,99	9,55	19,68	12,94	9,41	0,15	-60	-6

TEB	-18,8	-21,76	-11,45	-27,34	-22,17	-15,44	-21,13	-15,08	-18,68	-16,1
C	-30,5	-36,7	-24,8	-40,3	-36,6	-25,3	-40,2	-32,8	-55,6	-32,6
A	8,8	5,1	7	4,8	5,6	0,2	4,2	6,7	7,4	3,3
M	-32,2	-33,93	-16,96	-34,34	-28,19	-27,03	-33,63	-20,39	-20,97	-26,1
E	-46,9	-31,42	-6,59	-48,81	-27,82	-2,8	-16,47	5,04	-2,77	-13,4
L	-21,5	-36,61	-26,47	-40,43	-39,22	-39,53	-39,42	-47,78	-35,12	-23,4
S	3,97	-1,01	-2,55	-11,36	-11,2	0,31	-3,29	-2,67	-1,36	-4,69
Gara nti	-4,55	2,93	15,8	13,24	-1,12	4,54	-9,03	-8,59	-4,23	3,78
C	-15,7	-0,4	15,4	18,5	4,9	6,1	-9,5	-5,1	-7,7	-0,1
A	-4	1,1	-2,6	0,8	-0,4	-1,5	-7,6	-12,6	-7,6	10,7
M	2,94	-3,3	41,75	7,15	9,25	2,44	-21,8	-11,47	-4,46	20,5
E	18,3	34,71	49,52	74,51	19,75	49,59	21,22	27,10 4	46,38	40
L	-26,3	-12,87	-15,22	-24,43	-19,17	-30,2	-36,59	-47,25	-46,64	-22,7
S	1	0,16	8,12	5,33	-4,91	2,4	-0,23	-2	-3,07	-8,18
İşban	-2,48	-6,23	2,91	-1,86	-6,12	-0,76	-8,09	-13,64	-8,67	9,64
C	-15,2	-11,8	2,5	0,2	1,6	0,1	-9,7	-17,3	-14,9	-14,8
A	0,4	-2,6	-13,9	-5,9	-7,1	-4,1	-7,9	-13	-8,8	-10,2
M	-16,4	-22,12	16,87	-9,92	-10,98	9,56	-18,06	-18,91	-17,27	-15,1
E	9,95	15,75	35,34	41,94	18,75	44,55	15,7	9,53	27,68	10,62
L	3,53	-13,46	-24,03	-38,7	-42,38	-36,31	-29,35	-37,39	-32,83	-15,9
S	6,25	2,52	6,44	1,86	1,19	1,63	1,2	-3,69	-3,84	-10,4
Turkl	-22,8	-22,47	-30,73	-32,58	-31,02	-22,19	-19,42	-35,31	-29,72	-36,86
C	-23	-21,2	-37,5	-55,2	-45,8	-23,6	-15,5	-34,4	-32,1	-35,7
A	30,4	24,8	-0,3	6,8	9,7	1,9	-3,7	-28,5	21,5	-54
M	-42,8	-40,31	-36,46	-36,99	-38,49	-28,78	-31,39	-49,1	-44,67	-68,72
E	-80,4	-77,65	-75,41	-72,64	-64,48	-57,63	-51,77	-68,87	-72,17	-120,7
L	-22,7	-37,21	-37,84	-36	-37,67	-24,51	-19,46	-25,12	-7,94	23,36
S	-11,7	0,48	-4,77	-6,98	-18,01	-8,07	-1,19	-8,48	-1,85	139,9
yapık	-20,7	-15,99	-1,74	-9,17	-12,81	2,49	-17,7	-21,2	-17,56	-15,62
C	-21,7	-13,7	0,1	-15,6	-9,9	4,9	-20,8	-26,2	-24,6	-30,7
A	20,1	-5,1	-5,7	-9,6	-1,1	-12,5	-6,3	-13,8	-10	-12
M	-17,5	-18,57	9,26	-9,88	-19,48	-5,72	-26,59	-23,27	-23,22	-17,96
E	-4,29	-3,01	38,61	39,62	-3,78	71,86	-12,19	-13,14	0,91	-5,11
L	-68,2	-69,23	-64,95	-59,25	-41,3	-36,73	-39,22	-44,83	-44,69	-17,34
S	7,78	9,22	12,83	1,91	-6,32	-2,6	-3,88	-6,78	-3,97	-6,91
Turkı	-2,46	-16,8	-24,33	-20,93	-27,07	-5,55	-16,16	-21,52	-22,82	-34,72
C	7,8	-9,1	-19	-2,5	-17,3	-14,4	-16,2	-12,1	-27,7	-48,1

A	7,8	9,8	2,7	-10,2	10,8	21,2	24,4	17	29,3	14,7
M	-44,5	-53,65	-54,43	-54,99	-45,61	-44,31	-38,82	-39,08	-37,57	-44,23
E	-42,5	-81,96	-71,95	-79,43	-78,33	-84,89	-66,47	-66,15	-65	-71,85
L	59,4	44,26	12,93	-25,18	8,68	11,43	-2,23	-40,89	-38,69	-45,15
S	-9,52	-21,69	-27,13	-13,39	-16,58	71,81	-11,18	-3,87	-13,04	-24,72

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ülke ekonomilerinin lokomotifi olan bankaların ekonomik kalkınma ve yatırımlar açısından son derece önemli bir yeri bulunmaktadır. Genel olarak fon arz edenler ile talep edenleri buluşturan bankalar tasarrufların yatırıma dönüşmesine yardımcı olmaktadır. Bu açıdan bankacılık sektöründe yaşanabilecek herhangi bir olumsuzluk tasarrufların yatırıma dönüşmesine engel olmaktadır. Bunun sonucu olarak da genel ekonomi içerisinde yatırım finansmanı için kaynak bulmak zorlaşmakta ve kaynak maliyetleri de buna paralel olarak yükselmektedir. Bu sebeple ülke ekonomisinin gelişmesi için bankaların sürekli takip edilmesi bir sorun oluşmadan çözüm için gerekli önlemlerin alınması ve bankaların durumlarının iyileştirilmesi önemli bir konudur. Artan küreselleşme olgusunun bankalar üzerindeki etkisi sonucunda uluslararası camiada bankaların uzaktan gözetim ve denetimi ile ilgili olarak geliştirilen yeni yöntem ve teknikler son dönemde dikkat çekmektedir. Bu tekniklerden birisi olan Camels derecelendirme yöntemi de dünya genelinde kabul görmüş ve uygulama olanı bulmuş bankaların uzaktan gözetim ve denetimini imkân sağlayan bir sistem olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde bankacılık alanı ile ilgili üst düzey kurumlardan biri olan BDDK da bankaların performansını ölçmek için bu sistemi kullanmaktadır. Fakat BDDK elde ettiği sonuçları kamuoyuna açıklamamaktadır (Gündoğdu, 2017, s.41).

Çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar sermayenin sahiplik yapısına göre üç kategoriye ayrılmıştır. Çalışma 2008-2017 yıllarını kapsamaktadır. Çalışmada 22 bankanın Türkiye Bankalar Birliği sitesinden elde edilen verileri kullanılarak CAMELS notları tek tek hesaplanmıştır. 2008 yılının çalışmaya dâhil edilmesinin nedeni 2008 krizinin bankalar üzerindeki etkisini gözlemlemektir. Ayrıca çalışmada hem CAMELS notunda yer alan altı birleşene ait sonuçlar hem de bankaların CAMELS notları verilerek çok yönlü bir araştırma yapılmıştır. Çalışma sonuçları grup bazında tek tek incelendiğinde;

Kamusal sermayeli mevduat bankaları kategorisinde 3 adet banka bulunmaktadır. Bu bankalardan Vakıflar Bankası'nın Camels notu incelenen tüm yıllarda negatif olarak gerçekleşmiştir. Bu bankanın Camels notuna ilişkin performansı ise diğer bankalara kıyasla daha kötüdür. Bu kategori de yer alan diğer iki bankanın Camels notu açısından performansları birbirlerine oldukça yakındır. İncelenen Ziraat Bankası'nın 2010, 2013, 2015, 2016, 2017 yılları arasında Camels notu pozitif olarak gerçekleşirken Halk Bankası'nın ise 2010-

2014 yılları arasında Camels notu pozitif olarak gerçekleşmiştir. Halk Bankası'nın Camels notu incelenen son üç yılda negatif olarak gerçekleşirken Ziraat Bankası'nın ise son üç yılda Camels notu pozitif olarak gerçekleşmiştir. 2008 ve 2009 yıllarında her üç bankanın Camels notunun negatif olmasında 2008 krizinin etki olduğu söylenebilir. 2010 yılında Ziraat ve Halk Bankası'nın Camels notlarında toparlanma yaşanmış ve bankaların Camels notu pozitif dönüşmüştür.

Özel sermayeli mevduat bankaları kategorisinde 10 adet banka bulunmaktadır. Bankaların Camels notu değerlendirme sonuçları ise şöyledir; Adabank'ın incelenen tüm yıllarda Camels notu oldukça yüksektir ve pozitif bir değer almıştır. Bunun en temel sebebi ise tablo 6'da açıkça görüleceği üzere bankanın sermaye yeterliliği rasyosunun, likidite, aktif kalitesi ve piyasa riskine karşı duyarlılık notunun oldukça yüksek olmasından kaynakladığı söylenebilir. Akbank'ın Camels notu 2008, 2012, 2014, 2015 yılları dışında pozitif olarak gerçekleşmiştir. Akbank'ın Camels notu açısından performansı genel olarak iyidir. Banka 2008 krizinden sonraki üç yılda toparlanarak Camels notunu negatif seviyeden pozitif seviyeye yükselmiştir. Ayrıca bankanın incelenen son iki yılda Camels notu negatif görünümünden pozitif bir görünüme kavuşmuştur. Alternatifbank'ın Camels notu incelenen tüm yıllarda negatif olarak gerçekleşmiştir. Camels notu açısından bankanın performansı oldukça kötüdür. Camels notunun bu kadar düşük çıkmasında en büyük etken bankanın aktif kalitesi haricinde tüm Camels birleşenlerinin negatif olmasından kaynaklanmaktadır. Anadolubank'ın Camels notuna ilişkin performansını yıllar itibariyle incelendiğinde bu bankanın da Camels performansının 2012 yılı haricinde incelenen tüm yıllarda negatif olarak gerçekleştiği görülmektedir. 2012 yılında bankanın Camels notunun pozitif olmasında sermaye yeterlilik rasyosu ve karlılık düzeyindeki yükseliş en büyük etkidir. Bu birleşenlerdeki toparlanma Camels notunu yükseltse de bankanın performansı genel itibari ile iyi değildir. Bankanın likidite yeterlilik notu da oldukça düşüktür. Şekerbank'a ait Camels notları incelendiğinde bankanın tüm yıllarda Camels notunun negatif olarak gerçekleştiği görülmektedir. Camels notunun negatif olmasının nedeni Camels birleşenlerine ilişkin notların tümünün negatif olmasıdır. Bu kategorideki bankalar içerisinde en düşük Camels notuna sahip bankalardan birdir. Bankanın ayrıca kârlılık ve likidite sıkıntısı bulunmaktadır. Turkisbank'ın Camels notları da her yıl negatif olarak gerçekleşmiş bu bankanın da Camels notu açısından performansı düşüktür. Ancak bu bankanın likiditesi, aktif kalitesi ve sermaye yeterlilik rasyosu Şekerbank'a kıyasla biraz daha iyidir. Türk Ekonomi Bankası (TEB) Camels notu ilgili bütün yıllarda negatif olarak gerçekleşmiştir. Camels notu açısından bankanın performansı bu bankadan önce incelenen üç banka gibi düşüktür. Ancak bankanın aktif kalitesi notu diğer üç bankaya göre daha iyidir ve pozitif olarak gerçekleşmiştir. Diğer notları ise negatif olarak hesaplanmıştır. Garanti bankasına ait Camels analizi sonuçları incelendiğinde; 2008, 2012, 2014, 2015, 2016 yılları arasında bankanın Camels

notunun negatif olduğu diğer yıllarda ise Camels notunun pozitif bir görünüm aldığı görülmektedir. Bu bankadan önce incelenen dört bankaya kıyasla bankanın Camels notuna göre performansı daha iyidir. Bankanın kârlılık düzeyi yeterlidir ancak likidite sıkıntısı bulunmaktadır. Türkiye İş Bankası 2011 ve 2017 yılları haricinde Camels notu negatif olarak gerçekleşmiştir. Camels notu açısından performansı çok iyi değildir. Bankanın kârlılık ile ilgili Camels notu iyidir ancak tablo 6'da bu bankanın da likidite sıkıntısı olduğu görülmektedir. Yapı Kredi Bankası'nın Camels notları incelendiğinde, 2014 yılı haricinde bankanın incelenen tüm yıllarda Camels notu negatiftir. 2012 de Camels notunun pozitif olmasına etki eden en önemli faktör kârlılıkta meydana gelen artıştır. Bankanın genel itibari ile likidite sıkıntısının bulunduğu görülmektedir. Kârlılık seviyesi de istenen düzeyde değildir.

Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar; bu kategoride 9 adet banka bulunmaktadır. Bu bankalardan ilki Araptürk Banka'sıdır. Bankanın Camels notları incelenen bütün yıllarda pozitiftir. Bankanın genel itibariyle performansı iyidir. Sermaye yeterlik rasyosu, aktif kalitesi, yönetim kalitesi notu oldukça yüksektir. Citibank'ında genel itibari ile Camels notu açısından performansı iyi düzeydedir. Sadece 2012, 2013 yıllarında performansı negatif olmuştur. Bu yıllarda Camels notunun negatif değer almasında kârlılık ve likidite notundaki düşüşün etkisi vardır. Bankanın genel itibariyle kârlılık ve likidite notu ise iyi seviyededir. Denizbank'ın Camels notları 2011 ve 2012 yılları haricinde negatif olarak tespit edilmiştir. Bu grupta incelenen diğer iki bankaya kıyasla bankanın Camels notu performansı düşüktür. Bankanın likidite sıkıntısı bulunmaktadır. Deutsch Bank'ın 2012 haricinde Camels puanları oldukça yüksektir. 2012 yılında Camels notunun negatif olma sebebi yönetim kalitesi ve likidite notundaki düşüşten kaynaklanmaktadır. Genel itibari ile bankanın Camels notları oldukça yüksektir bu yüksekliğin en temel sebebi yönetim kalitesi notundaki yüksekliktir. Eurobank Tekfen (Burgan Bank) bankanın Camels notu 2012 yılı haricinde negatiftir. Genel olarak performansı iyi değildir. 2012 yılında bankanın ismi ve yönetimi değişmiştir. Bunun sonucunda sermaye yeterliliği, kârlılık ve yönetim kalitesi notları oldukça yükselmiştir. Buna paralel olarak da 2012'de Camels notu da pozitif olmuştur. HSCB bankasının da sadece 2015 yılında Camels notu pozitif olurken diğer yıllarda negatif bir görünüm sergilemiştir. ING Bank'ın Camels notu tüm yıllar negatif olarak belirlenmiştir. Genel olarak performansı kötüdür kârlılık ve likidite sıkıntısı mevcuttur. Diğer notları da negatiftir. Turkland Bankası'nın incelenen tüm yıllarda bankanın Camels notu negatiftir. Genel itibari ile Camels notu açısından performansı çok düşüktür. Bu kategoride yer alan son banka olan Finansbank'ın da bir önceki banka ile durumu aynıdır. Kârlılık ve likidite sıkıntısı mevcuttur.

Çalışma sonuçları hakkında genel bir değerlendirme yapıldığında yabancı sermayeli bankaların Camels notuna göre performansı daha yüksektir. Bu bankaları kamusal sermayeli bankalar takip etmektedir. En son sırada ise özel

sermayeli bankalar yer almaktadır. İncelenen bankalar içerisinde en iyi performansı sergileyen bankalar ise Ziraat Bankası, Halk Bankası, Ada Bank, Ak Bank, Garanti Bankası, Araptürk, Citibank ve Deutsch Banktır. 2008 krizi kamusal sermayeli bankaları kısmen, özel sermayeli bankaları tamamen etkilerken, yabancı sermayeli bankaları da kısmen etkilemiştir. Ancak daha sonra bu bankaların birçoğunun toparlandığını ve kriz etkisini atlattıkları söylenebilir. Bu doğrultuda bankaların finansal krizlere karşı ihtiyatlı olmaları ve sermaye yeterlilik rasyolarını ve operasyonel risk düzeylerini BASEL2 kriterlerine uygun olarak düzenlemeleri gerektiğini söyleyebiliriz. Ayrıca bankaların likidite yeterliliğini sağlamaları da olası krizler karşısında ayakta kalmalarına yardımcı olacaktır.

Bu konu ile ilgili olarak daha sonra yapılacak çalışmalarda yurt dışındaki bankalarla Türkiye'deki bankalarının finansal performansları Camels notu açısından karşılaştırılabilir ve ülke bazlı kıyaslama yapılabilir.

Kaynakça

- Türker Kaya, Y. (2001). Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi. *BDDK MSPD Çalışma Raporları*, 1-25.
- (2018). Türkiye Bankalar Birliği: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> adresinden alınmıştır
- Ahmedov, T., & Memmedov, E. (2017). Azerbaycan Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi Yabancı Sermayeli 10 Banka. *İktisadi Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 97-109.
- Arabacı, H. (2016). Küresel Krizin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri. *Social Science Research Journal*, 1-6.
- Aytekin, S., & Sakarya, Ş. (2013). BİST'deki Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının 2001-2008 Finansal Kizleri Çerçevesinde CAMELS Derecelendirme Sistemi ile Değerlendirilmesi. *AİBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 25-58.
- Bahar, O., & Erdoğan, E. (2011). 1994 ve 2000 Krizleri Sonrasında Türkiye'de Uygulanan Finansal Regülasyon Politikaları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2-19.
- Bedirhanoglu, P. (2009). Küresel Kapitalist Krizin Siyasi İdaresi. *ATAUM E-Bülten*, 1-7.
- Christopoulos, A., Mylonakis, J., & Diktapanidi, P. (2011). Could Lehman Brothers' collapse be anticipated? An examination using CAMELS rating system. *International Business Research*, 11.

- Ege, İ., Topaloğlu, E. E., & Karakozak, Ö. (2015). CAMEL Performans Değerleme Modeli Türkiyedeki Mevduat Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 109-126.
- Gupta, C. R. (2014). An Analysis of Indian Public Sector Banks Using Camels Approach. *IOSR Journal of Business and Management*, 94-102.
- Gümüş, F. B., & Nalbantlıoğlu, Ö. (2015). Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi Yöntemiyle 2002-2013 Yılları arasında Performans Analizi. *AKÜ İİBF Dergisi*, 83-106.
- Gündoğdu, A. (2017). Türkiye'de Mevduat Bankalarının Camels Analizi. *Bankacılık Finansal Araştırmalar Dergisi*, 26-43.
- Kandemir, T., & Demirel Arıcı, N. (2013). Mevduat Bankalarında CAMELS Performans Değerleme Modeli Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma (2001-2010). *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 61-87.
- Karaçor, Z. (2006). Öğrenen Ekonomi Türkiye: Kasım 2000- Şubat 2001 Krizinin Öğrettikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 379-391.
- Karakoçar, Öztürk, Z., Mangır, F., Kodaz, Ş. S., & Kartal, M. (2017). Kamusal Ve Özel Sermayeli Bankaların CAMELS Performans Analizi: Türkiye Örneği. *ICEFM*, 47-65.
- Roman, A., & Şargu, C. A. (2013). Analysing the Financial Soundness of the Commercial Banks in Romania: An Approach Based on the Camels Framework. *Procedia Economics and Finance*, 703-712.
- Sakarya, Ş. (2010). CAMELS Derecelendirme Sistemine Göre İMKB'deki Yerli ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırmalı Analizi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 7-21.
- Süer, Ö. (2008). Will Foreign Bank Entry Lead to Sounder Banks in Turkey. *Journal of Business and Behavioral Sciences*, 136-137.